

CUPRINS

PREFAȚA.....	11
INTRODUCERE	13
Spre o nouă pedagogie a copiilor supradotați	13
CAPITOLUL I.	
FUNDAMENTE PSIHOPEDAGOGICE ȘI SOCIOLOGICE	
PRIVIND COPIII SUPRADOTAȚI	25
I.1. Teorii privind dezvoltarea ontogenetică a copilului	25
<i>I.1.1. Aspecte teoretice generale .....</i>	<i>25</i>
<i>I.1.2. Teoria structuralistă asupra dezvoltării copilului.....</i>	<i>29</i>
<i>I.1.3. Teoria psihanalitică privind dezvoltarea copilului .....</i>	<i>33</i>
<i>I.1.4. Teoria psihosociologică asupra dezvoltării cognitive a copilului.....</i>	<i>35</i>
I.2. Copiii supradotați – considerații psihopedagogice	38
I.2.1. Supradotare, adaptare și inadaptare-delimitări terminologice	41
I.2.2. Domeniile psihopedagogice de manifestare a supradotării generale	44
I.2.2.1. Inteligența și caracteristicile ei	44
I.2.2.1.1. Factorii determinanți ai inteligenței	47
I.2.2.1.2. Componentele cognitive ale inteligenței	49
I.2.3. Precocitate	51
I.2.4. Talent	52
I.2.5. Dotare aptitudinală înaltă.....	57
I.2.6. Geniul. Factori determinanți ai genialității	59
I.3. Condiții de manifestare a copiilor supradotați.....	65
I.3.1. Condiții psihologice.....	65
I.3.2. Condiții pedagogice.....	68
I.3.2.1. Stiluri de instruire preferate de copiii supradotați.....	69
I.3.2.2. Stiluri cognitive specifice copiilor supradotați.....	69
I.3.2.3. Conduite specifice copiilor supradotați.....	70
I.3.3. Condiții materiale și legislative.....	70

<i>I.3.4. Mediul de proveniență al copiilor supradotați</i>	72
<i>I.3.4.1. Mediul social</i>	72
<i>I.3.4.2. Familia</i>	74
I.4. Conceptul de creativitate	75
<i>I.4.1. Componentele creativității</i>	75
<i>I.4.1.1. Creativitatea ca proces</i>	76
<i>I.4.1.2. Creativitatea ca produs</i>	76
<i>I.4.1.3. Creativitatea ca potențialitate general umană</i>	77
<i>I.4.2. Modalități de evaluare ale creativității</i>	78
<i>I.4.3. Relații între inteligență, creativitate și personalitate</i>	79
I.5. Fenomenul supradotării în România - o privire diacronică.....	83
I.6. Concluzii.....	85

CAPITOLUL II.

MODALITĂȚI DE IDENTIFICARE A COPIILOR CAPABILI DE PERFORMANȚE SUPERIOARE 88

II.1. Necesitatea identificării copiilor supradotați.....	88
II.2. Procedee de identificare a supradotaților	89
<i>II.2.1. Un set de procedee subiective de identificare a supradotaților</i>	89
<i>II.2.2. Identificare prin performanțe școlare</i>	92
<i>II.2.3. Metoda “Portofoliul talentului total”</i>	94
II.3. Determinarea nivelului de supradotare prin metode de investigare psihodiagnostice.....	95
II.4. Metode de interpretare a datelor de investigare psihodiagnostice	98
II.5. Aspecte contrastante în grupul copiilor supradotați.....	99
<i>II.5.1. Copii cu dizabilități de învățare</i>	99
<i>II.5.2. Copii din medii culturale diferite</i>	100
<i>II.5.3. Tipuri de copii vizual - spațial</i>	100
<i>II.5.4. Implicații legate de sexul copiilor</i>	101
<i>II.5.5. Particularități ale identificării timpurii a copiilor supradotați</i>	101
II.6. Concluzii	102

CAPITOLUL III.**EDUCAREA COPIILOR SUPRADOTAȚI 104**

III.1. Pedagogia supradotării.....	104
<i>III.1.1. Caracteristici ale procesului instructiv-educativ cu copiii supradotați.....</i>	<i>104</i>
<i>III.1.2. Adaptarea curriculum-ului școlar pentru copiii supradotați .....</i>	<i>108</i>
<i>III.1.3. Organizarea claselor și a grupelor pentru copiii supradotați .....</i>	<i>110</i>
<i>III.1.4. Strategiile de învățare valorificabile pentru o pedagogie activă și creativă.....</i>	<i>111</i>
<i>III.1.5. Pentru o pedagogie activă și creativă .....</i>	<i>112</i>
<i>III.1.5.1. Învățarea activă pentru supradotați .....</i>	<i>112</i>
<i>III.1.5.2. Învățarea creativă adaptată copiilor supradotați .....</i>	<i>112</i>
III.2. Strategii instituționale în sprijinul copiilor supradotați	115
III.2.1. Centrele de excelență pentru copiii supradotați.....	115
III.2.2. Strategii de educație a copiilor capabili de performanțe superioare în contexte extracurriculare.....	116
III.3. Formarea cadrelor didactice pentru instruirea diferențiată a supradotaților	119
III.4. Consilierea psihopedagogică a copiilor supradotați	120
III.4.1. Specificul și formele consilierii psihopedagogice a copiilor supradotați.....	120
III.4.2. Rolul și comportamentul consilierului psihopedagogic în activitatea cu supradotații.....	122

CAPITOLUL IV.**ARGUMENTE ÎN FAVOAREA UNUI PROGRAM EDUCAȚIONAL COMPREHENSIV DE INTERVENȚIE PENTRU COPIII SUPRADOTAȚI .....****.....127**

IV.1. Concepția programului de intervenție	127
IV.2. Descrierea programului – coordonate psihopedagogice majore.....	131
IV.3. Descrierea liniilor de forță ale programului.....	131
<i>IV.3.1. Perspectiva funcțională a programului .....</i>	<i>131</i>
<i>IV.3.1.1. Calitățile curriculum-ului.....</i>	<i>132</i>
<i>IV.3.1.2. Caracteristicile proiectării curriculare.....</i>	<i>133</i>

<i>IV.3.2. Perspectiva structurală a programului formativ</i>	135
<i>IV.3.2.1. Conținuturile curriculare</i>	135
<i>IV.3.2.2. Metodologia didactică</i>	136
<i>IV.3.2.3. Echipamentele moderne și TIC în avantajul supradotaților</i>	137
<i>IV.3.2.3.1. IAC și avantajele sale pentru supradotați</i>	137
<i>IV.3.2.3.2. Internet-ul, formă de învățare pentru supradotați</i>	138
<i>IV.3.2.3.3. Sistemul de e-Learning și supradotații</i>	139
<i>IV.3.3. Perspectiva operațională</i>	141
<i>IV.3.3.1. Abordarea incluzivă și interculturală</i>	143
<i>IV.3.3.2. Flexibilitatea și reutilizarea</i>	143
<i>IV.3.3.3. Evaluarea și reutilizarea</i>	144
IV.4. Managementul specific al Programului personalizat de educare a copiilor supradotați la nivelul școlii	146
CAPITOLUL V.	
STRATEGII DE IDENTIFICAREA	148
A COPIILOR SUPRADOTAȚI	148
VI.1. Considerații generale	148
V.2 Importanța teoretică și practică a identificării și educării copiilor supradotați.....	150
V.3. Premisele teoretice	151
V.4. Metode, tehnici și strategii de identificare a copiilor supradotați	155
V.5. Identificarea copiilor supradotați prin metoda observației	157
<i>V.5.1. Specificul și relevanța metodei observației la vârsta preșcolară și școlară mică</i>	159
<i>V.5.2. Conceperea și validarea unei grile de observație</i>	161
<i>V.5.3. Evaluarea observațiilor efectuate (coroborate cu opiniile cadrelor didactice)</i>	162
V.6. Identificarea supradotaților prin testări psihopedagogice	163
<i>V.6.2. Nominalizările realizate de către profesori</i>	171
<i>V.6.3. Nominalizările realizate de colegi</i>	189
<i>V. 6.4. Analiza rezultatelor școlare</i>	192

CAPITOLUL VI.**DESCRIEREA COMPONENTELOR PROGRAMULUI FORMATIV
COMPREHENSIV DE EDUCARE A COPIILOR SUPRADOTAȚI-
PROGRAMUL PERSONALIZAT DE EDUCARE A COPIILOR****SUPRADOTAȚI.....193**

VI. 1. Curriculum-ul îmbogățit 195

*VI.1.1.Valențe educaționale ale curriculum-ului îmbogățit..... 201**VI.1.2.Sistemul standardelor de evaluare urmărite ..... 205**VI.1.3. Instrumente utilizate în cadrul metodologiei formative ..... 207**VI.1.4.Concluzii..... 231*

VI.2. Individualizarea instruirii..... 231

*VI.2.1.Specificul individualizării învățării la supradotați ..... 234**VI.2.2.Concluzii..... 237*

VI.3. Mentoratul..... 238

*VI.3.1.Ce presupune activitatea de mentorat ..... 240**VI.3.2.Cum poate mentorul să ajute efectiv supradotatul ..... 243**VI.3.3.Concluzii..... 247*

VI.4. Programul formativ și tehnologia modernă 247

VI.5. Concluzii..... 249

Capitolul VII.**CONCLUZII GENERALE .....252****BIBLIOGRAFIE.....256****REFERINȚE 268**